

Boazodoallošiehtadus suoidnemánu 1. b. 2019 – geassemánu 30. b. 2020

Boazodoalloeláhusa válđošiehtadusa mielde, mii lea dahkkojuvvon guovvamánu 26. b. 1993, leat Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta (EBD) ja Norgga Boazosápmelaččaid Riikasearvi (NBR) dahkan čuovvovaš boazodoallošiehtadusa doaibmajahká 2019/2020, mii gusto suoidnemánu 1. b. 2019 rájes geassemánu 30. b. 2020 rádjai.

1 Ekonomalaš rámma šiehtadusjahká 2019/2020

1.1 Juolludusat stáhtabudjeahta bokte

Šiehtadusbealit leat šiehttan 136,1 milj. kruvnnu rámmán Boazodoallošiehtadussii 2019/2020.

1.2 Hattit

Ii mearriduvvo mállehaddi bohccobirgui njuovvanáigodahkii 2019/2020.

2 Boazodoallošiehtadusa juolludusat čuvvot kaleanddarjagi

Dán jagi šiehtadallamat gustojit budjeahttajahká 2020. Juolludusat sajáiduhthtojuvvojit stáhtabudjehttii dábálaš vuogi mielde Prop. 1 S (2019-2020) bokte Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta várás. Stuorradiggeproposišuvdna boazodoallošiehtadusas ovddiduvvo nugo ovdalge gieđahallamii gidđasešuvnnas. Proposišuvdna sisdoallá sihke budjeahttamearrádusevttohusa ja jagi 2019 poasttaid ođđasisjuogadanevttohusa. Eaktuduvvo ahte Stuorradiggi addá proposišuvnna gieđahallamisttis Eanadoallo- ja biebmodepartementii fápmudusa álggahit doaimmaid, mat leat sohppojuvvon boazodoallošiehtadusa olis ja mat laktásit juolludemiide 2020.

3 Ovddidan- ja investerendoaimmat

36,6 milj. kruvnnu juolluduvvojit Boazodoalu ovdánahttinfondii (BOF) šiehtadusjahká 2019/2020.

Foandda ekonomalaš dili vuodul biddjojuvvo foandda juolludusaide rámma, mii lea ovtasturrosaš rámmain mii fondii lea juolluduvvon.

Šiehtadusbealit atnet vuodđun, ahte BOF stivra doaimmaha válldis juolludusrámma vuodul, ja ahte stivra dahká plána bealljemerkekeahdes ruđaid disponeremii, mii sáhtá duvdit boazodoallopolitihka juksanmeriid.

Boazodoalu ovdánahttinfoanddas várrejuvvo čuovvovaččat:

1,50 milj. kruvnnu riidoeastadeaddji doaimmaide

8,20 milj. kruvnnu boazodoallošiehtadusa oassin Eanadollui ja boazodollui vuodđuduvvan ovdáneami ja árvoráhkadeami ovdánahttinprográmmii

2,50 milj. kruvnnu boazodoalu fágareiveortnegii

5,00 milj. kruvnnu márkandoaimmaide

4,50 milj. kruvnnu boazosuvdimii

2,50 milj. kruvnnu oahppamii ja fuolahussii vuodđuduvvan bálvalusaide boazodoalus

- 1,00 milj. kruvnno bohccuid optihkalaš klassifiseremii
- 0,80 milj. kruvnno boares áideávdnasiid jna. jávkadeapmái
- 1,00 milj. kruvnno gearggusvuodáfondii
- 2,50 milj. kruvnno bohccuid geaseheapmái
- 0,30 milj. kruvnno njuovvovuvvon bohccuid raporteremii
- 2,00 milj. kruvnno boazodoalu dearvvasvuoha-, biras- ja sihkarvuodabargui (DBS)

Ekonomalaš doarjja sáhtta muđui mieđihuvvot eará doaimmaide lánkaásahusa ulbmila mielde, dán vuolde:

- doarjagii stuorra boazovahágiid ovddas lihkuhisvuodain,
- boazodoallorusttegiidda, nugo áiddiide ja njuovvanrusttegiidda,
- buhtadit duodáštuvvon goluid boazodolliid kurssaide/lasseoahppui ja sullasaččaide oassálastimis,
- doarjagii meahccemánáidgárddiide,
- doarjagii biebman- ja johtingoluide mat gártet váilevaš Norgga ja Ruota gaskasaš boazoguohtunkonvenšuvnna geažil,
- earenoamáš doarjagii heahtegearggusvuhtii,
- márkanoavddideaddji doaimmaide,
- boazodoalu guohtunrievtti suodjaleapmái, dán vuolde doarjagii orohagaide boazodoalu areálaid suodjaleami nammii,
- boazodoalu praktihkalaš doaimmaide,
- struktuvrralaš doaimmaid čadaheapmái orohagain, gos dárbbasit boazolohkoheivehan- ja resursaávkkestallandoaimmaid,
- fágalaš doaimmaide boazodoalu ovddideapmái, dán vuolde neavvumii, kursadoaimmaide, guohtunsuokkardeapmái, plánemii ja nállašuttindoaimmaide
- boazodoalu fágareiveortnegii,
- liigealáhuseid ovddideapmái ja ulbmiliidda main lea obbalaš kultuvrralaš mearkkašupmi boazosámiide,
- doaimmaide dásseárvvu ja nissoniid dili ovddideapmái boazodoalus,
- 1-2 beaivásaš kurssaid/lasseoahpu lágideapmái mat loktejit gealbbu,
- doarjagii doaimmaide boazodoalloaláhussii dálkkádaga dahkan nuppástusaid geažil,
- dutkan- ja diehtogaskkusteapmái,
- bohccuid optihkalaš klassifiserema doaimmaheapmái ja sajusteapmái.

4 Gollovuolideaddji ja njuolggodoarjagat

88,2 mill. kruvnno juolluduvvojit šiehtadusjáhká 2019/2020 iešguđetlágan njuolggodoarjagiidda.

Šiehtadusbealit leat šiehttan ahte juolludusat poastta 75 bokte leat stivrejeaddjit, ja EBD sáhtta ovtasráđiid NBR:in muddet šiehttojuvvon máksomeriid doalahan dihtii golaheami juolludusa siskkobealde.

4.1 Orohatdoarjja

Orohatdoarjja galgá addit orohagaide ja boazoservviide stuorát mielovddasvástádusa boazodoalu ovddideames suvdinnávccalašvuoda guvlu, dássetvuodas boazologu ja guohtumiid gaskkas, areálaid suodjaleamis ja lasihuvvon gánnihahttivuodas. Doarjja galgá dasto addit vuodu várrejumiide heahtegearggusvuhtii, bargui dearvvasvuodain, birrasiin ja sihkarvuodain (DBS), ja sadjásašortnegii buozalmasvuoda ja áhpehisvuoda oktavuodas álbmotoaju obbalaš ortnegiid lassin.

Guđe veahkkeneavvut galget ostojuvvot nannen dihtii boazodoalu DBS-barggu, galgá oainnáлмаhttojuvvot orohagaide orohatdoarjagiid ohcamušain.

Heahtegearggusvuoda várrejumiid ja doarjagiid ulbmil lea láchit boazoorohagaide ja boazoservviide dili nu ahte sáhttet dárbbaslaš doaimmaid bidjat guohtunheahtediliin.

Vuodđosubmi orohagaide lasihuvvo 92.000 kruvnnos juohke orohaga nammii 102.000 kruvdnu juohke orohaga nammii.

Earenoamáš doarjja Trollheimena siidaosiide lasihuvvo 50.000 kruvnnos juohke oasi nammii 100.000 kruvnnos rádjai juohke oasi nammii.

Muđui joatkašuvvet dálá njuolggadusmearrádusat ja máksomearit.

Várrejuvvo 17,40 milj. kruvnnos orohatdoarjjaortnegii.

4.2 Doarjagat siidaosiide ja boazoservviide

Doarjagat siidaosiide ja boazoservviide galget ovddidit suvdinnávccalaš boazodoalu, kvalitehta ja buvttadanmuni, ja bajidit sisabođu ja váikkuhit dássejeaddjin ealáhusa doaluid gaskkas.

Čuovvovaš várrejuvvo dahkkojuvvojit doarjagiidda siidaosiid ja boazoservviid nammii:

a) Buvttadanbálkkašupmi:

Buvttadanbálkkašumi ulbmil lea bálkkašit ealáhusa ángiruššama, buvttadeami ja reidema. Buvttadanbálkkašupmi veahkeha maid dái árvvusatnit ja oainnáлмаhttit ángiruššama, mii dahkkojuvvo lassii bargui boazomeahcis.

Biergguid divatgeatnegas vuovdinsisaboahu ja buot siidaosi boazoeaiggádiidda gulli bohccuid eará divatgeatnegas vuovdinsisaboahut leat vuodđun buvttadanbálkkašumi rehkenastimis. Divatkeahces vuovdinsisaboahut ja ealihanbohccuid vuovdin eai leat mielde buvttadanbálkkašumi rehkenastimis. Lea bohccogoruda loahppahaddi mii lea vuodđun buvttadanbálkkašumis. Dat máksá ahte geasehan- ja njuovadangolut eai leat oassin bálkkašumi vuodđosa rehkenastimis.

Gustojeaddji máksomearit ja njuolggadusmearrádusat doalahuvvojit.

Várrejuvvo 35,5 milj. kruvnnos buvttadanbálkkašumi ortnegii.

b) Miessenjuovvandoarjja:

Miessenjuovvandoarjaga ulbmil lea movttiidahttit biergobuvttadeami nu ahte njuvvet eambo misiid, mii lea resurssakonomaččat gánnáhahti. Miessenjuovvamiin maid seastá dálveguohtumiid, ja geahpeda vahágiid dálvvi ollodahkii. Go misiid njuovvá, de lasiha maid buvttadeami, dasgo misiid ahtanuššan lea stuorát go stuorát bohccuid ahtanuššan.

Gustojeaddji njuolggadusmearrádusat ja máksomearri doalahuvvojit.

Várrejuvvo 25,6 milj. kruvnnos miessenjuovvandoarjjaortnegii.

c) Sierra doaimmadoarjja nuoraide

Sierra nuoraid doaibmadoarjaga ulbmil lea doarjut siidaosiidjođiheddjiid, geat leat vuollái 30 jahkásaččat, ja geat leat álggahallamin ja ceggemin iežaset doaimma.

Gustojeaddji njuolggadusmearrádusat ja máksomearri doalahuvvojit.

Várrejuvvo 2,2 milj. kruvnno sierra doaibmadoarjagii nuoraid várás.

d) Náittosguoibme- ja ássanguoibmelasáhus:

Náittosguoibme- ja ássanguoibmelasáhusa ulbmil lea doarjut bearašboazodoalu.

Gustojeaddji njuolggadusmearrádusat ja máksomearri doalahuvvojit.

Šiehtadusbealit leat šiehttan várret 1,2 milj. kruvnno náittosguoibmedoarjagii.

e) Álggahandoarjja:

Álggahandoarjaga ulbmil lea doarjut boazobargiid geat leat vuollái 35 jahkásaččat, ja geat leat álggaheamen iežaset doalu. Seammás galgá doarjja movttiidahttit struktuvrralaš nuppástusaide nu ahte siidaoasit sirdojuvvojit olbmuide geat leat vuollái 35 jahkásaččat.

Gustojeaddji máksomearit ja njuolggadusmearrádusat doalahuvvojit.

Várrejuvvo 4,4 milj. kruvnno álggahandoarjjaortnegii.

f) Sierra doaibmadoarjja nissoniidda geain lea iežaset siidaoassi:

Doarjun dihtii nissoniid geain lea iežaset siidaoassi addojuvvo sierra doaibmadoarjja mii lea 25.000 kruvnno.

Várrejuvvo 1,9 milj. kruvnno ortnegii mas lea sierra doaibmadoarjja nissoniidda geain lea iežaset siidaoassi.

5 Buresbirgenortnegat

Juolluduvvojit oktiibuot 4,0 milj. kruvnno boazodoalu buresbirgenortnegiidda Boazodoallošiehtadusa 2019/2020 bokte.

5.1 Boazodoalu árrapenšuvdna

Geahpedan dihtii boazodoalu buolvasirdimiid sidjiide geaid váldooassi sisaboađuin boahťá boazodoalus, ja movttiidahttin dihtii boazologu ja bargostruktuvrra heiveheami ealáhusa resursa- ja sisaboahťovuđđui, lasihuvvo ovttá geavaheaddji penšuvdna 100.000 kruvnnos 150.000 kruvdnui ja guovtti geavaheaddji penšuvdna 160.000 kruvnnos 240.000 kruvdnui.

Gustojeaddji njuolggadusmearrádušat joatkašuvvet.

Várrejuvvo 2,5 milj. kruvnno árrapenšuvdnaortnegii.

5.2 Sadjásaččat áhpehisvuođa/riegádahttima oktavuodas

Doarjagiin galgá ruhtadit sadjásaččaid boazodoalus áhpehisvuođa/riegádahttima oktavuodas ja nannet boazodoallonissoniid dili.

Gustojeaddji máksomearit ja njuolggadusmearrádušat doalahuvvojit.

Várrejuvvo 1,0 milj. kruvnno ortnegii, mas lea doarjja sadjásaččaide áhpehisvuođa/riegádahttima oktavuodas.

5.3 Eará buresbirgenortnegat

Gustojeaddji njuolggadusmearrádušat ja várrejumit buohcanruhtaortnegii joatkašuvvet.

Kollektiiva sisamáksin boazodoallošiehtadusa bokte buohcanruhtaortnegii gokčá lassimávssu lassánan buohcanruđaid ovddas – 75 proseanttas 100 prosentii sisaboahťovuodus badjel 16 beaivvi bisti buozalmasvuođa ovddas. Riegádahttinruhta gokčojuvvo maiddái 100 proseanttain sisaboahťovuodus. Juolludus rehkenastojuvvo daid boazodolliid ollislaš ealáhussisaboađu vuodul, geat leat mielde ortnegis. Ruđat sirdojuvvojit Álbmotoadjoásahussii.

Várrejuvvo 0,5 milj. kruvnno buohcanruhtaortnegii.

6 Organisašuvdnadoarjja

Organisašuvdnadoarjaga vehkiin NBR galgá beassat oassálastit árjjalaččat proseassaide mat leat mávssolaččat boazodollui, ja ovddidit boazodoalu boazodoallopolitihkkii mearriduvvon politihkalaš ulbmiliid ja válddahusaid mielde.

Ovdalis bealljemerkejuvvon juolludus boazodoalu dearvvasvuohťa-, biras- ja dorvo- doaimmaide sirdojuvvo boazodoalu sierra DBD-bálvalusa álgaheapmái.

Doarjaga gustojeaddji olggosmáksima eavttut joatkašuvvet.

Juolludus organisašuvdnadoarjagii biddjojuvvo 7,3 milj. kruvdnui.

7 Importaortnegat

Tullui vuodđuduvvan importasuodji galgá, rámmaid siskkobealde maid Norgga geatnegasvuodát WTO-soahpamuša mielde bidjet, geavahuvvot dakkár vuogi mielde mii dáhkida boazodoalloealáhussii govttolaš suoji gilvaleaddji importta vuostá.

Eanadoalldirektoráhtta sáhtta mearridit eriid bohccobirgui ja/dahje ealli njuovvanbohccuide mat sáhttet importerejuvot geahpeduvvon tuolluin, ovttasráđiid Márkanlávdegottiin bohccobierggu várás ja muđui bohccobiergogávpesurggiin. Dakkár dilis mas Márkanlávdegoddi ja gávpesuorgi addet ráđi importeret bohccobierggu, eaktuda Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta ahte Eanadoalldirektoráhtta váldá oktavuoda departemeanttain.

8 Njuolggadusmearrádusat

Boazodoalu ovdánahttininfoandda ja 4. čuoggái gullelaš ortnegiid njuolggadusmearrádusaid mearrida Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta ovttasráđiid Norgga Boazosápmelaččaid Riikaserviin.

Oslos,
guovvamánu 26. b. 2019

Ellinor Marita Jåma

Anne Marie Glosli

Mildosat:

Šiehtadusa rámma juohkáseapmi iešguđet poasttaide (milj. kruvnno):

Poa sta	Namahus	Boazodoallošiehta- dus 2018/2019	Evttohus šiehtadussii 2019/2020	Erohus 2018/2019 ja 2019/2020 gaskka
51	Boazodoalu ovdánahttinfoanda	33,90	36,60	2,70
72	Organisašuvdnadoarjja	7,50	7,30	-0,20
75	Njuolggodoarjagat	79,10	88,20	9,10
79	Buresbirgenortnegat	2,60	4,00	1,40
	Submi	123,10	136,10	13,00

Poastta 75 spesifikašuvdna: Gollovuolideaddji ja njuolggodoarjagat (milj. kruvnno):

Poastta 75 spesifikašuvdna: Gollovuolideaddji ja njuolggodoarjagat (milj. kruvnno):	Boazodoallo- šiehtadus 2018/2019	Evttohus šiehtadussii 2019/2020	Erohus 2018/2019 ja 2019/2020 gaskka
Namahus			
Orohatdoarjagat	16,10	17,40	1,30
Buvttadanbálkkašupmi	33,00	35,50	2,50
Miessenjuovvandoarjja	24,00	25,60	1,60
Sierra doaibmadoarjja nuoraide	2,00	2,20	0,20
Álggahandoarjja	2,60	4,40	1,80
Náittosbeallelašdoarjja	1,40	1,20	-0,20
Sierra doaibmadoarjja nissoniidda geain lea iežaset siidaoassi		1,90	1,90
Supmi			

Poastta 51 spesifikašuvdna: Ovddidan- ja investerendoaimmat (milj. kruvno):

Ulbmil	Šiehtadus 2018/2019, juolludusrámma	Šiehtadus 2019/2020, juolludusrámma
Riidoeastadeaddji doaimmat	1,45	1,50
Ovdánahttinprográmma	8,20	8,20
Fágareiveortnet	2,00	2,50
Márkandoaimmat	5,00	5,00
Boazosuvdin	4,50	4,50
Oahppamii ja fuolahussii vuodđuduvvan bálvalusat	1,27	2,50
Klassifiserenvuogádaga doaimmaheapmi	0,75	
Bohccuid optihkalaš klassifiseren		1,00
Boares áideávdnasiid jávkadeapmi	1,00	0,80
Boazodoalu	0,30	
areálageavahankárttaid viidásetovddideapmi		
Gearggusvuodáfoanda	2,00	1,00
Projeakta «Boahtteáigásaš boazo- ja <u>eanadoallu Hedmárkkus-Trøndelágas</u> »	0,50	
Projeakta mas guorahallet ovdalis čielggadusaid mo nannet nissoniid dili boazodoalus	0,30	
Geasehandoarjja	2,00	2,50
Doarjja bohccuid raporteremii	0,30	0,30
Bargu DBD:in boazodoalus		2,00
BOF stivrra disposišuvdnii	4,23	4,80
Submi	33,90	36,60